

सावंतवाडी तृतीय संकाय २४
२५

*Murathi
Penetration*

विशमचिन्तोची परिभाषा,

मेजर कपडीनादेव झोरी

रविनी,

सी पुणेवाडगाव एपीएनएमसी

हार्मिनी.

कायद्याल अविनायक नगर.

एनपीसी/२२

२०२२

विरामचिन्होंकी परिभाषा.

चलायना.

विरामचिन्हें इसप्रकार वाक्यान्त विधान
कालमें लेनागना अर्थात् स्पष्ट नामजम्हा क-
र्तव्य ज्ञा पुरुषा आत्मनाम .या.

मराठी भाषेतील घेण्यांत विरामचिन्हें
पालण्याची आज मागे नव्हती, परंतु, पुणे-
बाबेरातील इंग्लिश बॉरे भाषणार्थी ह्या
चिन्हांनासून बहुत उपयोग होतो, हे पाहू-
न मराठी भाषेतही ही चिन्हे पालण्याची
आज पहावी, अशी इच्छा मलाकी बहुत-
शील साठी आहे. इसासून इंग्लिश भाषे
तील अं चिन्हें मराठी भाषेत आणण्याने
मी आहिल, ती येऊन त्यांचे हात मरले-
कास आहे ह्या हेतूने, ही परिभाषा केला
आहे.

बराही मथिन विगमविन्ने पांच बर-
लीं आव्हें, तीं जेणे पळोवें. स्वल्पविग-
मविन् (१), अर्धविगमविन् (१), पूर्णविग-
मविन् (१), अर्धविन् (१), आणि उद्द-
रविन् (१).

स्वल्पविगमविन् पाठल्याने
मिळव.

१ जें वाक्य सरळ आहे त्याचा पोटो कि-
भाग नसताना, ह्याचून त्यांत मिगमविन्
पाठल्याची गरज नाहीं.

उदाहरणे. सरला ह्याचून आज्ञा होला.
अज्ञा पोच लाऊ आव्हें. तिला मुलाचा का-
सा आहे. तुमचे नांव काय ? ईश्वर किती
मोठा आहे !

ही वाक्ये सरळ आहेत, त्यांचा पोटो
निश्चाय नाहीं, ह्याचून ह्याचमे विगमवि-
न्ने पाठल्याची गरज नाहीं. ह्या उदाहरणां-

पैकी पहिल्या तीन वाक्यांच्या शेवटी पूर्ण विरामचिन्हाच पाहिजे, नवव्याच्या शेवटी अक्षरिन्हा पाहिजे, आणि चौथव्याच्या शेवटी उद्गारचिन्हा पाहिजे.

१. सरक वाक्यांचे सधे जेच दुसरे वाक्य किंवा वाक्यांचे असे, नवव्या वाक्याच्या किंवा वाक्यांच्याच्या आतर्भात शेवटी लवचक विरामचिन्हा पाहिजे.

उदाहरण. एक तरुण कोवळा, दोन तेच तरुण कोवळ्या संतती घेऊन, उदिरात उचलीत होता.

येथे, एक तरुण कोवळा उदिरात उचलीत होता, हे वाक्य सरक आहे, याचथे याच्या संदर्भाचे, दोन तीन कोवळ्या संतती घेऊन, हे दुसरे वाक्य आले आहे, म्हणून हे वाक्याच्या सधे आणि जुंदा सत्य विरामचिन्हा पाहिजे.

दुमरी उदाहरण, एक कुनरा बेटी का-
 रण कुनरा भयल, बड़ीपत्नीकोटे जान होरा
 चर्च, कुनरा बड़ीपत्नीकोटे जान होरा,
 हे बाबू सरक आटे, झाका मर्जे, झाका
 अनुपेवने, बेटी भाबरीया कुनरा भयल,
 हे दुमरी बाबू आटे आटे.

१. जी रोम तीन बारक बाबूने भिन्न एक
 मोटे बाबू होने, त्या त्या बुरक बाबूनेया
 बाबू खल्लविरावाविन् राहिले.

उदाहरण, एक कुनरी मायाया माती
 होनी, तिने दुसऱ्या कुनरीया बाबूया बेटी
 की, बाबू बाबूयाया बाबू.

चर्च, तीन बाबूने भिन्न एक मोटे बा-
 बू आटे आटे, बाबू त्यांच्या त्यांच्या म-
 जे लया विरावाविन् राहिले.

दुमरी उदाहरण, एकमाती, बेटी जा-
 कल होनी की बाबू आटे, बाबू बाबू क.

रुग्ण मराने, होज्जोड आमचे आमून, की क
रुड पालिणीची काकडून रुळे लागली.

४ दुसऱ्या पक्षारचे दोहोपितां अधिक हा-
क आले असतां त्या पत्नीक हाका पुढे म-
त्तविशमनिव् पाहिले.

उदाहरण. तामा, छप्पा, केशव, आणि
दुमि आले आदिज. आमचे घर उंच, संरुज-
मि दुसऱ्या आह. ते मर, पाकडारा, आ-
मि रोखारे वाचले. ते मारले, पिले, आणि
मिलले.

५ परंतु रोग त्या ही एक पक्षारच्या रोग
राब्दांच्यामध्ये उपपन्नची अथवा आमचे ल-
गतो, त्या राब्दांच्या मध्ये मत्तविशमनिव्
नकी.

उदाहरण. तामा आणि छप्पा आले आ-
हिले.

पेथे, तामा आणि छप्पा ही रोग नावे

आहेत, स्त्रियांमध्ये आणि हे उपराजकी
अभय आहे आहे, स्त्रियांही या देश का
संस्था मध्ये स्त्रियांविषयविषय मध्ये.

दुसरी उपराजकी, मध्ये परराज आणि
संद आहे. ये मंद आहे मानकाय वन-
मंद ये जेवना आणि निजले.

५. राज्याच्या मारणी संशोधन अथवा,
राज्या पुढे स्त्रियांविषयविषय पाहिले,
आणि ये मध्येच आहे राजकी, राज्या म
ये हे पुढे स्त्रियांविषयविषय पाहिले.

उपराजकी, महाराज, ये राज्याच्या
आली आहे.

येथे, महाराज, हे संशोधन मारणी आहे,
राज्या राज्या पुढे स्त्रियांविषयविषय पाहिले.
दुसरी उपराजकी, ये राज्या, राज्याने,
राज्या येथे आहे.

येथे, राज्याने, हे संशोधन राज्याच्यामध्ये

आते आदि, समूह नामों के अर्थ में इति म-
न्यविशेषादि कहेंगे।

५. अक्षरों, अक्षरों, इत्यादि शब्द नामों-
में आते, पर लोकादि कुछ कभी कभी मन्त्यवि-
शेषादि कहेंगे।

उदाहरण, एक कोष्ठ में लोकादि विहित अ-
क्षरों, यान एक कोष्ठ में देखा।

६. संबंधी सर्वनाम व नि ज्ञाना संबंध का
व्यक्ति में पुनरावृत्ति, किंतु दलील सर्वना-
म, ही होने संबंधों का व्यापक आदि, व
ज्ञाना संबंध दूसरे शब्द आते अति, पर
पुनरावृत्ति सर्वनामादि, किंतु दलील
सर्वनामादि, मन्त्यविशेषादि कहेंगे।

उदाहरण, मैं पुनरावृत्ति मना नामों
पात किंतु ही, मैं सर्वनाम कहेंगे।

७. सर्वनाम संबंधी सर्वनाम व पुनरावृ-
त्ति सर्वनाम ही ज्ञाना संबंध दूसरे शब्द आते

माईति, तर पुढल्यानक सर्वकाशमार्गे
स्वल्पविश्रामविद् नवी.

उदाहरणे, जो जे काही विद कळि-
तो, त्याचे त्यास गीत कळते, त्याचे-कला
पारने, ती कला हाका नीच आहे, की त्या-
नी त्यांनी पला बोलवि?

१० आणि, तर, तंतु, ह्यादि अवयवें-
सर्वांच्या पायी आली असतो, त्या कले-
क अवयवाच्या पायी स्वल्पविश्रामविद् न-
हिले.

उदाहरणे, जे उलस गीतने निदि-
तो, आणि नीचला होताने पावले न-
हे पुढार, तर तुमची नीच पला पावतान
मा ही, जे काळिण्याच नीचला आहे, तंतु
त्यास पावले वेळ नाही.

११ की हे अवयव नामांत कासे अद-
र, त्याच्या सर्वकाशमार्गे त्यास पावे, तो-

वा दूटे, मन्मथिगमनिन्द साहिते.

उदाहरणं. नो सुपाका ही भी बेमल
जाही. सोन आभर्ये जाही, की नो दुखोस
पीहून गेला. लामे डागिने अरि केहिने,
ही मगपास हाकी बेकीन. लामा बाहने
की, पी मोक्ष साहाय्य आई. लबीस बार-
हैं की, आपण करिनी ते बागने.

१० कोषामे आपणे किंवा लेख मन्मथ-
देवता असनी, साद्वर्ण्यभावा किंवा या
लेखाच्या आनीही मन्मथिगमनिन्द साहि-
ते.

उदाहरणं, शिवाजी सुपाका ही, मूं अ-
पला हेरास जा. तुका सुपाकी, मलबेले
मुन्, लेखे उर्वयले मल.

११ एका मनुष्याची किंवा मनुषी दोन-
में आनी असनी, व अरिही कोषाभाही म-
जाल दुसरी शब्द दुळले असनी, या मने-

१. संस्कृत भाषा में संज्ञा का अर्थ है वस्तु का नाम।

१. आचार्य श्रीमन्माधवदास जी

॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

दुसरी प्रवादाची सामाजिक गरज
पिकाची जार दिवस पोलीस भटि मने
मोकाच्य पोलीसला हवे मुलागण वी
वी रोला

१०. 'प्राचीन संस्कृत' विभागात दुर्गातलाय
लेखकाना यादी ता शिष्यवर्गालादिह न
ये।

प्रत्यक्ष शिक्षा का योगदान

वातु त्वानं वायु कर्माणि इत्यादि शब्दक
 मन्त्रानां तेषां ईशानात् कालादित्यन्तापर्यन्तं त
 त्वा नन्दतां परं मन्त्रं लोकाध्याय इत्ये
 वीनी विष्णुन मन्त्रां तुमु मन्त्रां कांता मी
 तुम्भान् अत्रैव दण्डात् गर्तुः।

इति चान्न वाजसनेयि जी विष्णुनामैव
 कर्म किंवा कर्मयोग आदित्य त्वाना परम्
 व सर्वेषां मुद्रक आदि, अत्रान्न त्वाना प
 त्रि अधीश्वरादिभिः पण्डितैः।

३. कर्मा कर्मा मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्
 मन्त्रान् मन्त्रान् अधीश्वरादिभिः पण्डितैः
 मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्
 मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्

इति मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्
 मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्
 मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्
 मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान् मन्त्रान्

मिमान हर दुसऱ्यास मीसवतच नाही.

ही चार बाबीं स्वतःच आहेत तरी, परंतु ह्या सगळ्यांमि लक्षाच निषणांचे, घातले अविनाश्याचे, पूर्णच आहे, सगळी ह्यांचा पराक्रम करेच आहे.

पूर्णाविरामचिन्ह घालण्याचे नियम.

१ स्वतःच व पूर्ण झालेले अर्थेजे वस्तू जाणे शक्य ही हे चिन्ह पाहिजे.

उदाहरणे. अहंमरमर मुंबईच्या उचारेस आहे. परबिम्बर ह्यापुढीच्या कर्मा आहे. मला बारीत मुदना पाऊ नेरला.

२ कधी कधी अशी बाबीं मिमान की. खोल्या घारिणी उभयात्यपी अक्षय अस कि, तेथेकसल खोल्या पूर्वेवाक्यानी मने च असतो, तरी पूर्वेवाक्याच्या शेवटी पूर्णाविरामचिन्ह घालनास.

उदाहरण, भवति त्वाने त्यासी तन्मनु-
 न केसी, ती कुकट मैत्री कोतर बापमे-
 अरिचान्या आदिवापुदे कुडीसिं कोही
 मानन नाही. एकचित् आदिह सेंतर्षित
 त्यावर राभूने कोही मानन नाही, एकी-
 ने इतके साक्षात् आहे. सधून ती एकी
 पुनःच्या नेहून, किंवा राभूच्या नेहणीत
 विल देऊन, नेहून व्यक्तित्वा पुनः विल-
 र करवा.

अश्वत्थिन्ध पाशुण्याने नियम.

१. वास्तवतः जन्म जन्मा असतो त्या
 वास्तवाच्या शेवटी हिं विन्धू जन्मने

उदाहरण, ती शेडे आहे? दुष्टीसो-
 तीकडे जातो? किंवा सोन बाप?

२. जन्म जन्म दुष्ट्याचा जन्म भावते,
 जन्म जन्म करणाऱ्याचा राबाने अनुक-

रग करीत नाही, तेव्हा असल्या प्रभावने
होवरी हे निवृत्त होणे.

उदाहरण. या कांडी गहाळ, त्याचि-
परी निवा प्रभाव होवा. तुमचा तुमचा हा-
जिर असेही नाही, त्याचिपरी निवा प्र-
भाव होना.

उद्धारनिवृत्त प्रभाव्याने
निवृत्त.

१. ज्या वास्तव्य आत्म्या, आत्म्या, निवृ-
त्त, त्याचि प्रभाव्याने उद्धार असतो, या
वास्तव्याने होवरी, व ह्मणव्याने होवरी हे
निवृत्त प्रभाव्याने.

२. उदाहरण. प्रभाव्याने जसे होवरी, या-
च प्रभाव्याने होवरी : याचि गहाळ होवरी :

३. कधी कधी अशी वास्तव्य आत्म्या, ही
जान्द ज्ञान पाहिले असतो, प्रभाव्याने
व उद्धारवास्तव्याने होवरी. अशा वास्तव्याने

जुड़ि कोटिनि निरु पावनि ह्यथा निर्णय कला
 का अभिजापावकल कलास, यथ कलावका-
 र्थ जय लावे भक्तोत कोने, ता यथविश्व पा-
 लाभि, मनीषम दामनजपावे जय लावे यशो
 होने, ता उद्धारविश्व पालाभि.

उदाहरणे आज वो किती यमनीं दि
 ऐकून गुला येवटा ज्ञानंद ज्ञाना । केकेन-
 दा भूरी आहे । यदीपकार काव्याने किती
 प्रमंग येऊन नर्भ येते ।

ह्या सर्वशक्यात यथ यदप्यस्य विवरा
 नाई, यदीपर्म पाथ दावनिदा आहे, हा-
 यून उद्धारविश्व पाहिजे.

समाप्त.